

BS/92/2012

**OPINIE O DEREGULACJI ZAWODÓW
W POLSCE**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
11 stycznia 2012 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W marcu tego roku Ministerstwo Sprawiedliwości opublikowało projekt ustawy, która ma na celu ułatwienie dostępu do wybranych zawodów. Deregulacji – rozumianej jako ograniczenie wymogów prawnych, koniecznych do spełnienia w celu uzyskania prawa do wykonywania danego zawodu – ma podlegać w pierwszej kolejności 49 profesji, z zastrzeżeniem, że jest to jedynie początek procesu „uwalniania” zawodów. Ministerstwo Sprawiedliwości zwraca uwagę, że na tle innych państw Europy nasz kraj jest rekordzistą pod względem ograniczania dostępu do wykonywania zawodów. W Polsce liczba regulowanych profesji liczy ponad trzysta pozycji, podczas gdy średnia europejska to około stu pięćdziesięciu regulowanych zawodów.

Przedstawiona do konsultacji ustawa deregulacyjna spotkała się z szerokim odzewem społecznym i licznymi protestami niektórych korporacji zawodowych, dla których zaproponowane zmiany są na ogół niekorzystne. Z kolei publicyści i eksperci, mimo różnego rodzaju zastrzeżeń, często zwracają uwagę na korzyści wynikające z częściowej deregulacji zawodów w Polsce. Jakie są społeczne opinie na temat regulowania zawodów oraz jak badani zapatrują się na proponowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości zmiany, sprawdzaliśmy w naszym czerwcowym sondażu¹.

CZY OGRANICZAĆ DOSTĘP DO WYKONYWANIA ZAWODÓW?

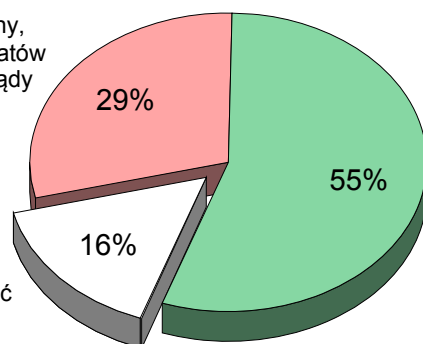
Jak wynika z deklaracji, ankietowanym bardziej odpowiada sytuacja, w której dostęp do wykonywania niemal wszystkich zawodów jest łatwy, jakość usług zaś weryfikuje rynek, a więc sami klienci (55%), niż sytuacja, w której dostęp do wykonywania sporej części zawodów jest ograniczony, a wiedzę i umiejętności kandydatów do zawodu sprawdzają samorządy zawodowe i urzędnicy (29%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (265) przeprowadzono w dniach 14 – 20 czerwca 2012 roku na liczącej 1013 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY, GENERALNIE RZECZ BIORĄC, BARDZIEJ ODPOWIADA PANU(I) SYTUACJA, W KTÓREJ:

dostęp do wykonywania sporej części zawodów jest ograniczony, a wiedzę i umiejętności kandydatów do zawodu sprawdzają samorządy zawodowe i urzędnicy

Trudno powiedzieć

dostęp do wykonywania niemal wszystkich zawodów jest łatwy, a jakość usług weryfikuje rynek, a więc sami klienci

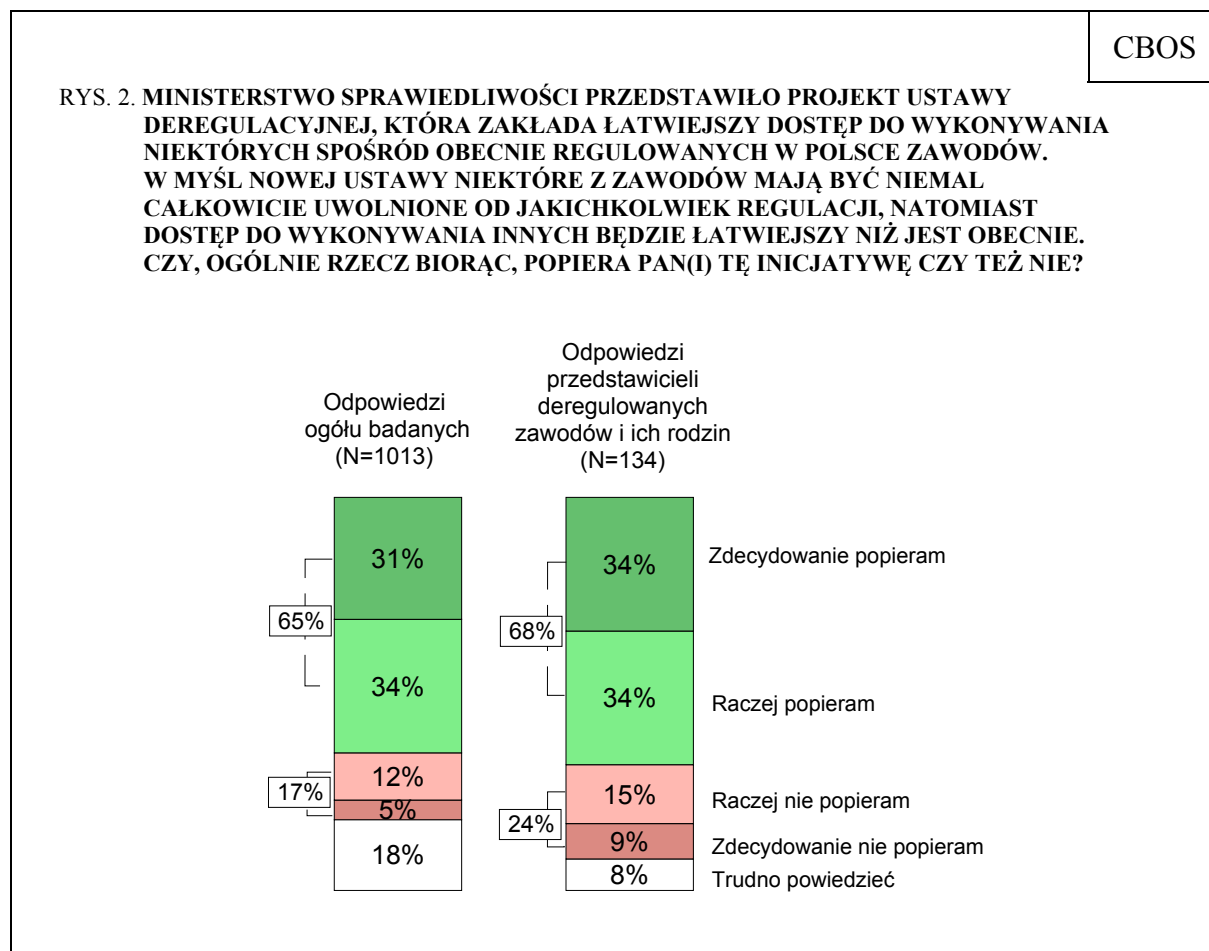
Za łatwym dostępem do wykonywania niemal wszystkich zawodów opowiadają się przede wszystkim najmlodszy badani – w wieku 18–24 lata (73%), zwłaszcza uczniowie i studenci (77%), a ponadto osoby zatrudnione w usługach (67%), gospodynie domowe (66%) oraz pracownicy średniego szczebla, w tym technicy (65%) – zob. tabele aneksowe.

Co ciekawe, rozkład opinii na ten temat wśród ogółu ankietowanych tylko nieznacznie różni się od opinii osób, które same lub których członkowie najbliższej rodziny wykonują zawód podlegający proponowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości ustawie deregulacyjnej (N=134). Osoby te istotnie rzadziej nie mają wyrobionego zdania w omawianej kwestii (7%), natomiast nieco częściej wskazują na konieczność ograniczenia dostępu do znacznej części zawodów (37%). Jednak dominujące w tej grupie – tak jak wśród ogółu badanych – jest przekonanie o rynkowej weryfikacji wiedzy i umiejętności kandydatów do wykonywania określonych zawodów. Na takim stanowisku stoi ponad połowa tych, którzy sami lub których członkowie najbliższej rodziny ze względu na obecnie wykonywany zawód mają być objęci nową ustawą deregulacyjną (56%).

OCENA PROPONOWANYCH ZMIAN

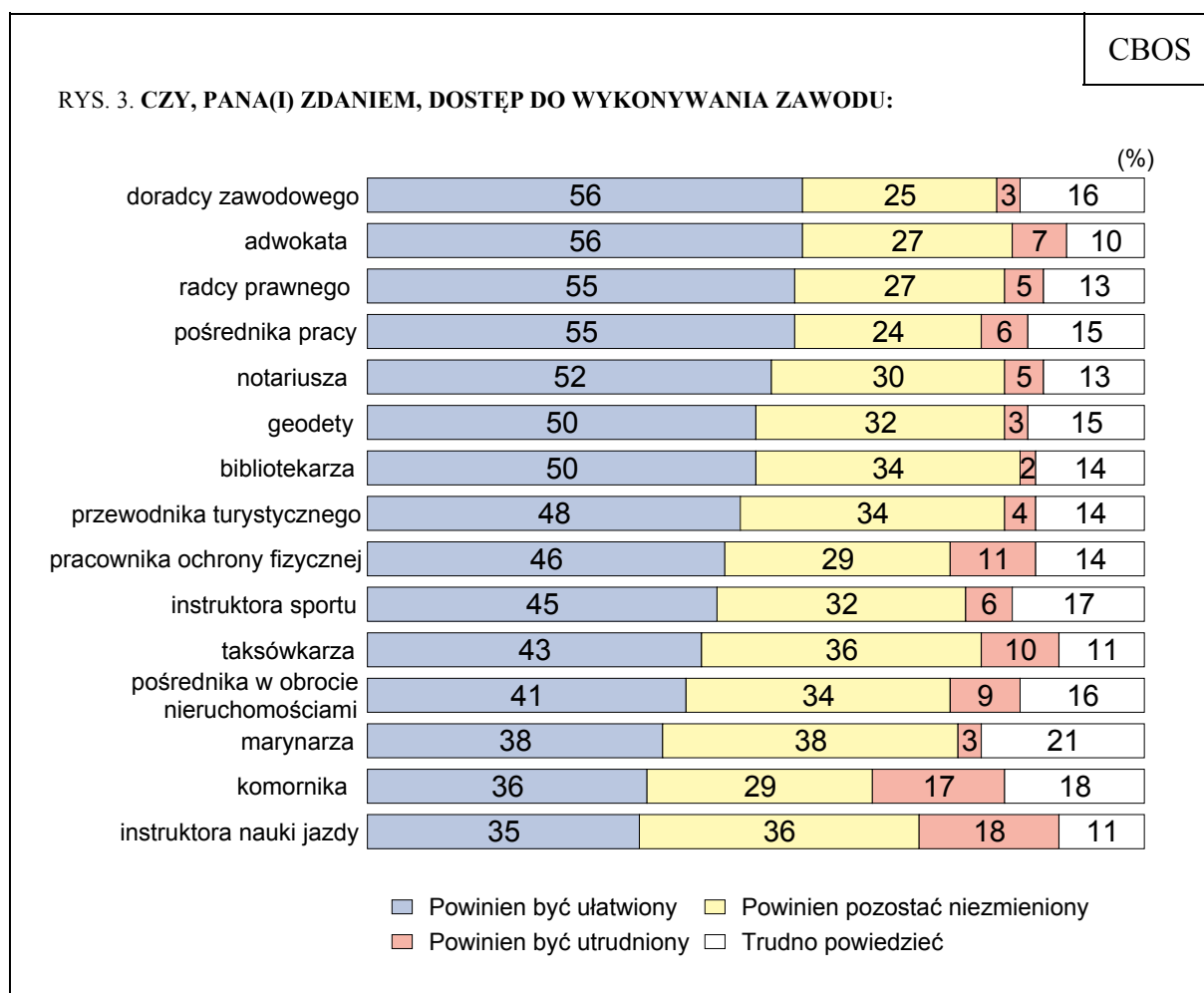
Dość silne przekonanie o tym, że jakość usług powinien weryfikować raczej rynek niż samorządy zawodowe czy urzędnicy, znajduje potwierdzenie w wyrażanych przez Polaków opiniach na temat deregulacji. Większość badanych (65%) popiera ułatwienie dostępu do wykonywania niektórych spośród obecnie regulowanych w Polsce zawodów. Przeciwno deregulacji jest co szósty respondent (17%), a niemal jedna piąta (18%) nie ma zdania w tej sprawie.

Opinie osób, których deregulacja ma dotyczyć bezpośrednio (ze względu na zawód wykonywany przez nich lub członków ich najbliższej rodziny), tylko nieznacznie odbiegają od opinii ogółu badanych. Osoby te rzadziej nie mają na ten temat wyrobionego zdania, natomiast nieco częściej o proponowanych zmianach wypowiadają się zarówno pozytywnie, jak i negatywnie. Co jednak istotne, również wśród nich liczba zwolenników deregulacji zdecydowanie przeważa nad liczbą jej przeciwników.

Chociaż inicjatywa Ministerstwa Sprawiedliwości znajduje zdecydowane poparcie we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych, stosunkowo częściej niż inni opowiadają się za nią uczniowie i studenci, osoby o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1000 zł, badani z wyższym wykształceniem, kadra kierownicza oraz specjaliści wyższego i średniego szczebla, a także osoby mające od 35 do 44 lat; częściej mężczyźni niż kobiety (zob. tabele aneksowe).

Jeżeli chodzi o profesje, w przypadku których dostęp do wykonywania zawodu powinien być ułatwiony, najczęściej wskazywano – spośród wybranych piętnastu z projektu ustawy deregulacyjnej – na doradcę zawodowego (56% respondentów opowiada się za zniesieniem przynajmniej części ograniczeń wobec kandydatów do wykonywania tego zawodu), adwokata (56%), radcę prawnego (55%) oraz pośrednika pracy (55%).

Mniej więcej połowa badanych uważa, że ułatwiony powinien być dostęp do wykonywania zawodu notariusza (52%), geodety (50%), bibliotekarza (50%) oraz przewodnika turystycznego (48%), tylko nieco mniejszy odsetek ankietowanych wskazuje w tym kontekście zawód pracownika ochrony fizycznej (46%), instruktora sportu (45%), taksówkarza (43%) oraz pośrednika w obrocie nieruchomościami (41%). Stosunkowo najwięcej kontrowersji budzi natomiast pomysł ograniczenia wymogów koniecznych do spełnienia w celu wykonywania zawodu marynarza (popiera go 38% badanych), komornika (36%) oraz instruktora nauki jazdy (35%).

OCENA SKUTKÓW DEREGULACJI

Twórcy ustawy deregulacyjnej zwracają uwagę na korzyści płynące z ułatwienia dostępu do wykonywania znacznej części spośród obecnie w różny sposób regulowanych zawodów. Do głównych argumentów należą: zmniejszenie bezrobocia oraz łatwiejszy dostęp do usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów. Z kolei przeciwnicy likwidacji dotychczasowych ograniczeń, a wśród nich głównie przedstawiciele określonych samorządów zawodowych, akcentują przede wszystkim negatywne skutki proponowanych zmian, w tym m.in. spadek jakości usług czy niebezpieczeństwo pojawienia się na rynku nieuczciwych usługodawców w dziedzinie deregulowanych zawodów. Które argumenty przekonują opinię publiczną?

Polacy przewidują, że deregulacja będzie miała zarówno pozytywne, jak i negatywne skutki. Większość badanych (59%) spodziewa się ułatwienia dostępu do usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów. Mniej więcej połowa oczekuje spadku cen usług świadczonych przez przedstawicieli tych zawodów (51%) i poprawy jakości usług (47%). Niewiele mniej osób (45%) ma nadzieję, że deregulacja przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia w Polsce. Jednocześnie większość badanych (62%) obawia się, iż deregulacja zawodów sprawi, że na rynku pojawią się nieuczciwi usługodawcy. Ponadto ponad połowa (56%) przewiduje spadek zarobków osób wykonujących deregulowane zawody.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że proponowana przez Ministerstwo Sprawiedliwości deregulacja zawodów:	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Tak - ogółem	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie - ogółem	Trudno powiedzieć
	w procentach						
– sprawi, że na rynku pojawią się nieuczciwi usługodawcy w dziedzinie deregulowanych zawodów	17	45	62	17	2	19	19
– ułatwi dostęp do usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów	16	43	59	17	4	21	20
– spowoduje spadek zarobków osób wykonujących deregulowane zawody	14	42	56	20	2	22	22
– spowoduje spadek cen usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów	15	36	51	24	6	30	19
– przyczyni się do poprawy jakości usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów	11	36	47	22	6	28	25
– przyczyni się do spadku bezrobocia w Polsce	11	34	45	31	7	38	17
– przyczyni się do spadku jakości usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów	11	28	39	34	4	38	23

Ci, których proces deregulacji dotyczy bezpośrednio – ze względu na zawód wykonywany przez siebie lub członka rodziny – częściej niż pozostali stoją na stanowisku, że proponowana przez Ministerstwo Sprawiedliwości ustawa spowoduje spadek cen usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów (65%), a jednocześnie przyczyni się do pogorszenia jakości tych usług (51%). Częściej też uważają, że deregulacja ułatwi dostęp do określonych usług (69%), ale zarazem sprawi, że na rynku pojawią się nieuczciwi usługodawcy (72%) oraz że zmniejszą się zarobki osób wykonujących deregulowane zawody (66%). Wyraźniej częściej nie zgadzają się z opinią, że omawiana ustawa przyczyni się do poprawy jakości usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów (40%) oraz że spowoduje spadek bezrobocia (44%).

Tabela 2

Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że proponowana przez Ministerstwo Sprawiedliwości deregulacja zawodów:	Tak		Nie		Trudno powiedzieć	
	Odpowiedzi ogółu badanych	Odpowiedzi przedstawicieli deregulowanych zawodów i ich rodzin (N=134)	Odpowiedzi ogółu badanych	Odpowiedzi przedstawicieli deregulowanych zawodów i ich rodzin (N=134)	Odpowiedzi ogółu badanych	Odpowiedzi przedstawicieli deregulowanych zawodów i ich rodzin (N=134)
	w procentach					
– sprawi, że na rynku pojawią się nieuczciwi usługodawcy w dziedzinie deregulowanych zawodów	62	72	19	17	19	11
– ułatwi dostęp do usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów	59	69	21	21	20	10
– spowoduje spadek zarobków osób wykonujących zawody deregulowane zawody	56	66	22	22	22	12
– spowoduje spadek cen usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów	51	65	30	25	19	10
– przyczyni się do poprawy jakości usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów	47	47	28	40	25	13
– przyczyni się do spadku bezrobocia w Polsce	45	45	38	44	17	11
– przyczyni się do spadku jakości usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów	39	51	38	39	23	10

Średnia wartość sumarycznego wskaźnika powstałego ze zliczenia odpowiedzi twierdzących na pytania o pozytywne skutki deregulacji oraz odpowiedzi przeczących na pytania o negatywne rezultaty tego procesu wskazuje, że stosunkowo najczęściej plusów deregulacji dostrzegają kadra kierownicza i specjaliści wyższego szczebla (wartość średniej 3,51), osoby o miesięcznych dochodach *per capita* 1001–1500 zł (3,38), badani z wyższym wykształceniem (3,35), respondenci o prawicowych poglądach politycznych (3,28) oraz mający od 35 do 44 lat (3,27).

Tabela 3

Cechy społeczno-demograficzne	Ogólny wskaźnik dostrzeganych korzyści płynących z deregulacji (skala 0-7)	Odchylenie standardowe
	Ogółem	
	2,80	1,98
Płeć		
Mężczyźni	3,01	1,98
Kobiety	2,62	1,97
Wiek		
18–24 lata	2,75	1,65
25–34	2,90	1,97
35–44	3,27	2,12
45–54	3,04	1,96
55–64	2,80	2,05
65 lat i więcej	2,08	1,86
Miejsce zamieszkania		
Wieś	2,62	1,99
Miasto do 20 tys.	3,09	1,99
20–100 tys.	2,77	1,95
101–500 tys.	3,04	1,99
501 tys. i więcej mieszkańców	2,75	1,95
Wykształcenie		
Podstawowe	2,28	1,95
Zasadnicze zawodowe	2,67	2,05
Średnie	2,90	1,90
Wyższe	3,35	1,94
Grupa społeczno-zawodowa (pracujący)		
Kadra kierownicza, specjaliści z wyższym wykształceniem	3,51	1,90
Średni personel, technicy	3,18	1,95
Pracownicy administracyjno-biurowi	2,96	1,88
Pracownicy usług	2,99	1,96
Robotnicy wykwalifikowani	2,86	2,01
Robotnicy niewykwalifikowani	2,89	2,11
Rolnicy	2,24	2,06
Pracujący na własny rachunek	3,19	1,79
Bierni zawodowo		
Renciści	2,71	2,08
Emeryci	2,46	2,02
Uczniowie i studenci	3,02	1,43
Bezrobotni	2,30	2,05
Gospodynie domowe i inni	2,85	1,97
Dochody na jedną osobę w gospodarstwie domowym		
Do 500 zł	2,70	2,06
501–750 zł	2,99	1,79
751–1000 zł	3,11	1,73
1001–1500 zł	3,38	1,83
Powyżej 1500 zł	2,97	1,73
Ocena warunków materialnych gospodarstwa domowego		
Złe	2,35	1,92
Średnie	2,71	2,00
Dobre	3,07	1,95
Uczestnictwo w praktykach religijnych		
Kilka razy w tygodniu	2,60	1,92
Raz w tygodniu	2,75	1,96
1–2 razy w miesiącu	2,92	2,02
Kilka razy w roku	2,86	1,95
W ogóle nie uczestniczy	2,89	2,15
Poglądy polityczne		
Lewica	2,87	1,87
Centrum	3,14	1,99
Prawica	3,28	1,94
Trudno powiedzieć	1,74	1,70

W ilościowych badaniach empirycznych trudno sprawdzić, jaki jest stosunek respondentów do szczegółowych propozycji Ministerstwa Sprawiedliwości zawartych w projekcie ustawy deregulacyjnej. Proponowane zmiany w odniesieniu do 49 zawodów mają – w zależności od konkretnej profesji – bardzo różny zakres. W myśl nowej ustawy niektóre z omawianych zawodów mają być niemal całkowicie uwolnione od jakichkolwiek regulacji, natomiast dostęp do innych będzie tylko nieco łatwiejszy, niż jest obecnie. Niemniej jednak, bez wdawania się w szczegóły, można stwierdzić, że Polacy mimo różnego rodzaju obaw dostrzegają wiele plusów deregulacji i raczej pozytywnie oceniają propozycje Ministerstwa Sprawiedliwości. Co ciekawe, również ci, którzy sami lub których członkowie najbliższej rodziny wykonują zawód mający podlegać deregulacji, wprowadzie nieco częściej niż pozostali badani zwracają uwagę na negatywne jej skutki, a rzadziej podkreślają pozytywne, jednak niemal równie często opowiadają się za „uwalnianiem” zawodów, wyrażając jednocześnie w większości przekonanie, że jakość usług powinni weryfikować raczej klienci niż samorządy zawodowe i urzędnicy.

Opracował
Rafał BOGUSZEWSKI

Tabela1

		Czy, generalnie rzecz biorąc, bardziej odpowiada Panu(i) sytuacja w której:			Liczba osób
		dostęp do wykonywania niemal wszystkich zawodów jest łatwy, a jakość usług weryfikuje rynek, a więc sami klienci	dostęp do wykonywania sporej części zawodów jest ograniczony, a wiedzę i umiejętności kandydatów do zawodu sprawdzają samorządy zawodowe i urzędnicy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		55	29	16	1010
Płeć	Mężczyźni	61	26	13	477
	Kobiety	50	31	19	533
Wiek	18-24 lata	73	20	7	124
	25-34	55	33	12	199
	35-44	65	29	5	163
	45-54	59	31	10	160
	55-64	46	35	19	188
	65 lat i więcej	39	22	38	176
Miejsce zamieszkania	Wieś	55	27	18	395
	Miasto do 20 tys.	50	35	15	156
	20-100 tys.	59	27	14	192
	101-500 tys.	54	31	15	160
	501 tys. i więcej mieszk.	56	27	17	107
Wykształcenie	Podstawowe	39	28	33	197
	Zasadnicze zawodowe	53	30	17	263
	Średnie	62	27	11	360
	Wyższe	61	33	6	190
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	63	32	6	104
	Średni personel, technicy	65	27	7	51
	Pracownicy adm.-biurowi	49	45	6	62
	Pracownicy usług	67	24	9	65
	Robotnicy wykwalifikowani	63	25	12	127
	Robotnicy niewykwalifik.	48	32	19	32
	Rolnicy	55	34	11	65
	Pracujący na własny rach.	50	29	21	30
Bierni zawodowo	Renciści	42	32	26	69
	Emeryci	42	28	30	233
	Uczniowie i studenci	77	18	5	64
	Bezrobotni	47	39	14	56
		Gospodynie domowe i inni	66	20	15
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	57	31	12	155
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	60	34	7	86
	sekt. prywat. poza rolnict.	63	28	9	213
	prywatnym gosp. rolnym	59	28	13	67
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	60	26	15	46
	501-750	62	27	12	44
	751-1000	60	24	16	31
	1001-1500	42	52	6	30
	Powyżej 1500 zł	60	31	9	46
Ocena własnych war. mater.	Złe	47	25	28	141
	Średnie	55	29	16	456
	Dobre	58	31	12	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	53	21	26	65
	Raz w tygodniu	53	31	16	469
	1-2 razy w miesiącu	60	26	14	163
	Kilka razy w roku	57	31	12	205
	W ogóle nie uczestniczy	55	27	18	108
Poglądy polityczne	Lewica	59	32	9	176
	Centrum	59	29	12	315
	Prawica	63	29	9	282
	Trudno powiedzieć	37	28	35	237

Tabela 2

		Ministerstwo Sprawiedliwości przedstawiło projekt ustawy deregulacyjnej, która zakłada łatwiejszy dostęp do wykonywania niektórych spośród obecnie regulowanych w Polsce zawodów. W myśl nowej ustawy niektóre z zawodów mają być niemal całkowicie uwolnione od jakichkolwiek regulacji, natomiast dostęp do wykonywania innych będzie łatwiejszy niż jest obecnie. Czy, ogólnie rzecz biorąc, popiera Pan(i) tę inicjatywę czy też nie?			Liczba osób
		Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		65	17	18	1008
Płeć	Mężczyźni	73	15	12	477
	Kobiety	58	18	23	531
Wiek	18-24 lata	72	18	10	124
	25-34	69	16	16	198
	35-44	74	20	6	163
	45-54	66	17	17	160
	55-64	63	16	20	187
	65 lat i więcej	51	15	34	176
Miejsce zamieszkania	Wieś	61	18	21	395
	Miasto do 20 tys.	67	12	21	155
	20-100 tys.	69	16	15	192
	101-500 tys.	69	20	11	159
	501 tys. i więcej mieszk.	64	19	16	107
Wykształcenie	Podstawowe	50	18	31	197
	Zasadnicze zawodowe	64	14	22	263
	Średnie	69	18	13	359
	Wyższe	75	18	7	190
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	76	15	9	104
	Średni personel, technicy	76	14	10	50
	Pracownicy adm.-biurowi	71	18	12	62
	Pracownicy usług	60	26	15	64
	Robotnicy wykwalifikowani	68	21	10	127
	Robotnicy niewykwalifik.	64	14	22	32
	Rolnicy	61	16	22	65
	Pracujący na własny rach.	67	20	13	30
Bierni zawodowo	Renciści	60	12	28	69
	Emeryci	57	15	28	233
	Uczniowie i studenci	80	13	7	64
	Bezrobotni	64	17	20	56
	Gospodynie domowe i inni	60	21	19	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	74	15	11	154
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	68	23	9	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	67	21	12	212
	prywatnym gosp. rolnym	59	17	24	67
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	70	13	16	46
	501-750	69	13	19	44
	751-1000	63	18	19	31
	1001-1500	79	17	4	30
	Powyżej 1500 zł	76	19	5	46
Ocena własnych war. mater.	Złe	55	20	24	141
	Średnie	65	16	19	455
	Dobre	69	16	14	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	55	18	27	65
	Raz w tygodniu	65	18	17	469
	1-2 razy w miesiącu	70	12	18	163
	Kilka razy w roku	67	18	15	204
	W ogóle nie uczestniczy	65	17	18	107
Poglądy polityczne	Lewica	66	26	8	176
	Centrum	74	14	12	315
	Prawica	71	17	12	282
	Trudno powiedzieć	45	15	40	235

Tabela 3

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że proponowana przez Ministerstwo Sprawiedliwości deregulacja zawodów sprawi, że na rynku pojawią się nieuczciwi usługodawcy w dziedzinie deregulowanych zawodów?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		62	19	19	1007
Płeć	Mężczyźni	65	19	16	475
	Kobiety	60	19	22	532
Wiek	18-24 lata	60	22	19	124
	25-34	67	20	13	199
	35-44	63	23	14	163
	45-54	62	24	15	159
	55-64	63	18	19	187
	65 lat i więcej	57	9	35	175
Miejsce zamieszkania	Wieś	62	17	20	393
	Miasto do 20 tys.	59	21	20	156
	20-100 tys.	70	15	15	192
	101-500 tys.	52	30	18	158
	501 tys. i więcej mieszk.	64	14	22	107
Wykształcenie	Podstawowe	55	15	31	195
	Zasadnicze zawodowe	61	18	22	261
	Średnie	66	19	14	360
	Wyższe	63	25	12	190
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	62	24	14	104
	Średni personel, technicy	58	29	13	51
	Pracownicy adm.-biurowi	71	17	12	62
	Pracownicy usług	65	22	13	65
	Robotnicy wykwalifikowani	70	21	9	125
	Robotnicy niewykwalifik.	61	18	21	32
	Rolnicy	58	16	27	64
Pracujący na własny rach.	65	26	9	30	
Bierni zawodowo	Renciści	59	21	20	69
	Emeryci	57	13	29	233
	Uczniowie i studenci	65	16	20	64
	Bezrobotni	52	23	25	56
	Gospodynie domowe i inni	68	17	15	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	60	28	12	155
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	70	23	7	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	67	20	13	212
	prywatnym gosp. rolnym	63	13	24	66
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	74	19	7	46
	501-750	59	24	17	44
	751-1000	73	15	13	31
	1001-1500	75	15	10	30
	Powyżej 1500 zł	65	16	19	46
Ocena własnych war. mater.	Złe	60	15	26	140
	Średnie	59	20	21	455
	Dobre	66	19	15	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	59	19	22	65
	Raz w tygodniu	63	18	19	468
	1-2 razy w miesiącu	66	17	18	162
	Kilka razy w roku	60	21	19	203
	W ogóle nie uczestniczy	58	22	20	108
Poglądy polityczne	Lewica	68	22	10	176
	Centrum	62	22	16	315
	Prawica	66	21	13	282
	Trudno powiedzieć	53	10	37	234

Tabela 4

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że proponowana przez Ministerstwo Sprawiedliwości deregulacja zawodów ułatwi dostęp do usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		59	21	20	1007
Płeć	Mężczyźni	64	19	16	475
	Kobiety	54	23	23	532
Wiek	18-24 lata	61	27	13	124
	25-34	58	22	20	199
	35-44	68	19	13	163
	45-54	64	21	15	159
	55-64	60	18	22	187
	65 lat i więcej	44	22	35	175
Miejsce zamieszkania	Wieś	57	23	21	393
	Miasto do 20 tys.	61	18	21	156
	20-100 tys.	58	18	24	192
	101-500 tys.	58	24	18	158
	501 tys. i więcej mieszk.	66	21	13	107
Wykształcenie	Podstawowe	48	17	34	195
	Zasadnicze zawodowe	54	19	27	261
	Średnie	62	24	14	360
	Wyższe	71	21	9	190
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	75	17	8	104
	Średni personel, technicy	62	23	15	51
	Pracownicy adm.-biurowi	60	29	11	62
	Pracownicy usług	54	27	19	65
	Robotnicy wykwalifikowani	63	20	17	125
	Robotnicy niewykwalifik.	60	26	14	32
	Rolnicy	48	24	29	64
Pracujący na własny rach.	64	24	12	30	
Bierni zawodowo	Renciści	53	18	29	69
	Emeryci	52	18	30	233
	Uczniowie i studenci	74	14	12	64
	Bezrobotni	43	31	26	56
	Gospodynie domowe i inni	63	21	16	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	70	18	12	155
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	63	25	11	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	62	24	14	212
	prywatnym gosp. rolnym	48	25	27	66
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	56	31	13	46
	501-750	62	19	19	44
	751-1000	73	11	16	31
	1001-1500	80	14	7	30
	Powyżej 1500 zł	66	21	14	46
Ocena własnych war. mater.	Złe	50	23	27	140
	Średnie	56	23	21	455
	Dobre	65	18	17	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	54	23	23	65
	Raz w tygodniu	59	22	19	468
	1-2 razy w miesiącu	58	15	27	162
	Kilka razy w roku	61	24	15	203
	W ogóle nie uczestniczy	58	18	24	108
Poglądy polityczne	Lewica	61	26	13	176
	Centrum	66	20	14	315
	Prawica	67	20	12	282
	Trudno powiedzieć	37	21	43	234

Tabela 5

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że proponowana przez Ministerstwo Sprawiedliwości deregulacja zawodów spowoduje spadek zarobków osób wykonujących deregulowane zawody?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		56	22	22	1007
Płeć	Mężczyźni	58	24	18	475
	Kobiety	54	21	25	532
Wiek	18-24 lata	55	22	23	124
	25-34	60	24	16	199
	35-44	59	31	10	163
	45-54	60	21	19	159
	55-64	59	19	23	187
	65 lat i więcej	43	18	39	175
Miejsce zamieszkania	Wieś	58	18	24	393
	Miasto do 20 tys.	51	29	20	156
	20-100 tys.	53	23	24	192
	101-500 tys.	55	27	19	158
	501 tys. i więcej mieszk.	62	22	16	107
Wykształcenie	Podstawowe	46	18	36	195
	Zasadnicze zawodowe	55	23	22	261
	Średnie	60	22	18	360
	Wyższe	61	27	13	190
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	64	25	11	104
	Średni personel, technicy	64	20	16	51
	Pracownicy adm.-biurowi	60	24	16	62
	Pracownicy usług	55	27	18	65
	Robotnicy wykwalifikowani	61	23	16	125
	Robotnicy niewykwalifik.	51	28	21	32
	Rolnicy	63	12	25	64
Pracujący na własny rach.	46	45	9	30	
Bierni zawodowo	Renciści	53	21	26	69
	Emeryci	47	20	33	233
	Uczniowie i studenci	58	21	20	64
	Bezrobotni	59	16	25	56
	Gospodynie domowe i inni	52	29	19	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	59	27	14	155
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	60	23	17	86
	sekt. prywat. poza rolnict.	62	24	13	212
	prywatnym gosp. rolnym	66	10	24	66
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	74	11	15	46
	501-750	50	26	23	44
	751-1000	55	28	17	31
	1001-1500	70	19	11	30
	Powyżej 1500 zł	66	19	15	46
Ocena własnych war. mater.	Złe	59	16	25	140
	Średnie	55	21	25	455
	Dobre	57	26	17	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	59	13	28	65
	Raz w tygodniu	58	20	22	468
	1-2 razy w miesiącu	57	19	24	162
	Kilka razy w roku	55	27	18	203
	W ogóle nie uczestniczy	48	33	19	108
Poglądy polityczne	Lewica	60	25	15	176
	Centrum	59	25	16	315
	Prawica	62	22	16	282
	Trudno powiedzieć	42	17	41	234

Tabela 6

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że proponowana przez Ministerstwo Sprawiedliwości deregulacja zawodów spowoduje spadek cen usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		51	30	19	1007
Płeć	Mężczyźni	56	29	15	475
	Kobiety	47	32	22	532
Wiek	18-24 lata	43	40	17	124
	25-34	55	31	14	199
	35-44	57	31	12	163
	45-54	56	28	16	159
	55-64	54	28	18	187
	65 lat i więcej	40	26	35	175
Miejsce zamieszkania	Wieś	48	33	20	393
	Miasto do 20 tys.	59	24	17	156
	20-100 tys.	49	29	22	192
	101-500 tys.	53	34	12	158
	501 tys. i więcej mieszk.	54	26	20	107
Wykształcenie	Podstawowe	38	30	32	195
	Zasadnicze zawodowe	48	31	21	261
	Średnie	52	33	15	360
	Wyższe	68	24	8	190
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	74	19	8	104
	Średni personel, technicy	65	25	10	51
	Pracownicy adm.-biurowi	57	37	7	62
	Pracownicy usług	55	34	11	65
	Robotnicy wykwalifikowani	48	34	18	125
	Robotnicy niewykwalifik.	50	36	14	32
	Rolnicy	40	36	24	64
Pracujący na własny rach.	50	27	23	30	
Bierni zawodowo	Renciści	47	31	22	69
	Emeryci	48	24	28	233
	Uczniowie i studenci	49	33	18	64
	Bezrobotni	42	35	23	56
	Gospodynie domowe i inni	39	47	14	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	67	22	10	155
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	53	37	10	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	56	30	15	212
	prywatnym gosp. rolnym	41	37	22	66
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	53	36	11	46
	501-750	50	32	18	44
	751-1000	65	21	13	31
	1001-1500	66	27	7	30
	Powyżej 1500 zł	67	22	11	46
Ocena własnych war. mater.	Złe	47	30	24	140
	Średnie	50	31	19	455
	Dobre	55	30	16	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	51	26	24	65
	Raz w tygodniu	51	31	18	468
	1-2 razy w miesiącu	58	26	16	162
	Kilka razy w roku	49	34	18	203
	W ogóle nie uczestniczy	46	29	25	108
Poglądy polityczne	Lewica	53	36	10	176
	Centrum	57	30	12	315
	Prawica	64	25	11	282
	Trudno powiedzieć	26	32	42	234

Tabela 7

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że proponowana przez Ministerstwo Sprawiedliwości deregulacja zawodów przyczyni się do poprawy jakości usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		47	28	25	1007
Płeć	Mężczyźni	52	29	20	475
	Kobiety	44	28	29	532
Wiek	18-24 lata	49	32	20	124
	25-34	45	32	22	199
	35-44	54	30	16	163
	45-54	52	29	19	159
	55-64	50	27	23	187
	65 lat i więcej	35	20	45	175
Miejsce zamieszkania	Wieś	47	26	26	393
	Miasto do 20 tys.	51	28	22	156
	20-100 tys.	49	27	25	192
	101-500 tys.	50	30	20	158
	501 tys. i więcej mieszk.	37	36	27	107
Wykształcenie	Podstawowe	44	17	38	195
	Zasadnicze zawodowe	49	22	29	261
	Średnie	47	34	19	360
	Wyższe	48	37	15	190
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	50	35	14	104
	Średni personel, technicy	52	36	12	51
	Pracownicy adm.-biurowi	50	39	11	62
	Pracownicy usług	52	25	23	65
	Robotnicy wykwalifikowani	50	35	15	125
	Robotnicy niewykwalifik.	58	28	14	32
	Rolnicy	43	28	30	64
	Pracujący na własny rach.	41	32	27	30
Bierni zawodowo	Renciści	47	21	32	69
	Emeryci	41	21	38	233
	Uczniowie i studenci	59	19	22	64
	Bezrobotni	42	33	26	56
	Gospodynie domowe i inni	47	28	25	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	55	27	17	155
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	42	49	10	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	48	35	17	212
	prywatnym gosp. rolnym	41	29	30	66
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	52	34	14	46
	501-750	50	28	22	44
	751-1000	47	29	24	31
	1001-1500	55	25	20	30
	Powyżej 1500 zł	38	42	20	46
Ocena własnych war. mater.	Złe	41	30	28	140
	Średnie	45	29	26	455
	Dobre	52	27	21	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	41	29	30	65
	Raz w tygodniu	46	30	24	468
	1-2 razy w miesiącu	57	21	22	162
	Kilka razy w roku	46	31	24	203
	W ogóle nie uczestniczy	46	27	27	108
Poglądy polityczne	Lewica	48	37	15	176
	Centrum	54	27	19	315
	Prawica	52	30	17	282
	Trudno powiedzieć	32	20	48	234

Tabela 8

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że proponowana przez Ministerstwo Sprawiedliwości deregulacja zawodów przyczyni się do spadku bezrobocia w Polsce?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		45	38	17	1009
Płeć	Mężczyźni	46	40	14	477
	Kobiety	44	36	20	532
Wiek	18-24 lata	40	46	14	124
	25-34	44	40	16	199
	35-44	52	39	9	163
	45-54	46	38	16	160
	55-64	48	32	20	188
	65 lat i więcej	39	35	25	175
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	38	19	394
	Miasto do 20 tys.	46	39	15	156
	20-100 tys.	48	37	15	192
	101-500 tys.	45	39	15	160
	501 tys. i więcej mieszk.	42	38	20	107
Wykształcenie	Podstawowe	44	29	27	196
	Zasadnicze zawodowe	48	35	18	263
	Średnie	45	41	14	360
	Wyższe	42	45	13	190
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	47	40	13	104
	Średni personel, technicy	42	50	8	51
	Pracownicy adm.-biurowi	39	48	14	62
	Pracownicy usług	45	39	16	65
	Robotnicy wykwalifikowani	45	41	14	127
	Robotnicy niewykwalifik.	47	44	9	32
	Rolnicy	41	37	23	65
Pracujący na własny rach.	41	50	10	30	
Bierni zawodowo	Renciści	51	30	19	69
	Emeryci	45	33	22	233
	Uczniowie i studenci	45	37	18	64
	Bezrobotni	42	29	29	56
	Gospodynie domowe i inni	55	34	11	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	50	39	11	155
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	39	53	9	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	41	45	13	213
	prywatnym gosp. rolnym	41	37	22	67
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	44	42	14	46
	501-750	54	26	20	44
	751-1000	50	25	24	31
	1001-1500	56	34	9	30
	Powyżej 1500 zł	46	46	8	46
Ocena własnych war. mater.	Złe	41	38	21	141
	Średnie	45	38	18	456
	Dobre	46	38	15	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	48	35	17	65
	Raz w tygodniu	46	37	17	468
	1-2 razy w miesiącu	48	31	21	163
	Kilka razy w roku	42	42	16	205
	W ogóle nie uczestniczy	39	45	16	108
Poglądy polityczne	Lewica	39	49	12	176
	Centrum	48	37	14	315
	Prawica	54	36	10	282
	Trudno powiedzieć	34	33	33	236

Tabela 9

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że proponowana przez Ministerstwo Sprawiedliwości deregulacja zawodów przyczyni się do spadku jakości usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		39	38	23	1007
Płeć	Mężczyźni	41	41	18	475
	Kobiety	37	35	28	532
Wiek	18-24 lata	41	39	20	124
	25-34	41	44	16	199
	35-44	40	45	15	163
	45-54	38	43	20	159
	55-64	42	33	25	187
	65 lat i więcej	32	26	42	175
Miejsce zamieszkania	Wieś	41	33	27	393
	Miasto do 20 tys.	36	43	21	156
	20-100 tys.	44	36	20	192
	101-500 tys.	32	46	22	158
	501 tys. i więcej mieszk.	39	43	18	107
Wykształcenie	Podstawowe	37	22	41	195
	Zasadnicze zawodowe	42	31	27	261
	Średnie	41	43	15	360
	Wyższe	33	54	13	190
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	31	56	13	104
	Średni personel, technicy	41	48	11	51
	Pracownicy adm.-biurowi	36	51	13	62
	Pracownicy usług	46	44	10	65
	Robotnicy wykwalifikowani	45	41	15	125
	Robotnicy niewykwalifik.	52	28	20	32
	Rolnicy	44	28	29	64
	Pracujący na własny rach.	33	52	15	30
Bierni zawodowo	Renciści	32	32	36	69
	Emeryci	35	29	36	233
	Uczniowie i studenci	43	38	20	64
	Bezrobotni	47	23	31	56
	Gospodynie domowe i inni	41	40	19	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	36	55	9	155
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	42	43	15	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	43	43	15	212
	prywatnym gosp. rolnym	46	28	27	66
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	51	35	14	46
	501-750	43	33	25	44
	751-1000	51	33	17	31
	1001-1500	46	47	7	30
	Powyżej 1500 zł	38	45	16	46
Ocena własnych war. mater.	Złe	39	28	32	140
	Średnie	40	36	25	455
	Dobre	38	44	18	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	36	34	30	65
	Raz w tygodniu	40	36	23	468
	1-2 razy w miesiącu	42	36	22	162
	Kilka razy w roku	37	42	21	203
	W ogóle nie uczestniczy	34	45	21	108
Poglądy polityczne	Lewica	48	38	15	176
	Centrum	39	43	18	315
	Prawica	37	47	16	282
	Trudno powiedzieć	34	22	44	234